DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE LAVATIONE FRIGIDA:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI *conſenſu,*

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICAE *decreto;*

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JACOBUS MADDOCKS, ANGLUS.

Ad diem 25 Octobris, hora duodecima meridiana.

EDINBURGI:
Apud HAMILTON, BALFOUR, & NEILL,
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.
M,DCC,LXII.

GULIELMO CULLENO

PRAECEPTORI SUO,

JACOBUS MADDOCKS

SALUTEM.

CUI animum ingenio natura, literis ars ornavit, etiamſi is ignotus eſt, eum admirari, ſi benevolentia et morum probitas accedunt, etiam diligere ſolent homines. Verum ſiqua cui eundem neceſſitudo conjunxit, ut ingenua aliqua arte eum imbuerit, plaudere ſibi cultus animus, neceſſarium carum habere, et ſummam ex ea re voluptatem capere conſuevit. Caetera in te omnia conveniunt; in nos, animi grati, et ſummis maximi viri beneficiis affecti, gaudium. Quod teſtari, quae tuum nomen praefert, paginam volui. Vale.

P. 24. l. 19. ante 6 &c. *lege* δ &c.
P. 39. l. 8. *pro* iis *lege* aliis.
P. 32. l. 8. *pro* nervae *lege* nerveae.

DISSERTATIO MEDICA

DE

LAVATIONE FRIGIDA.

DE Frigida Lavatione ſcribendum putavi, remedio, ſive antiquitatem ſpectes, ſive utilitatem, imprimis nobili. Siquidem omni aevo, et in omnibus nationibus, interdum religionis, ſaepius ſanitatis et corporis roborandi cauſa, uſus ejus invaluit.

Mos lavandi frigidâ aquâ corpus, hujus ſanandi aut contra morbos muniendi cauſa, antiquiſſimus videtur. Vetuſtatem ejus hinc conjicias, quod toties ejus mentionem fecit medicinae parens HIPPOCRATES. Poſt hunc caeteri, qui medicinam in Graecia coluerunt, hanc ſaepiſſime laudarunt, et de ejus utilitate multa dixerunt.

 ROMANI,

ROMANI, qui et alias diſciplinae partes, et medendi ſcientiam a Graecis acceperunt, hujus utilitatem bene noverunt, et ei multum inſtiterunt: Id quod ſcriptis prodiderunt medici, pöetae, hiſtorici atque philoſophi eorum.

ALIARUM gentium ſcriptores, et praecipue qui noſtro tempore ſunt, ex antiquo traditam hanc doctrinam, et per tot ſecula ſervatam, ſua auctoritate confirmarunt.

VERUM, ſi vetuſtiſſimi, et per omnia patentis, hujus remedii plenam hiſtoriam pertexerem, longius ab inſtituto procederem, quam hujuſmodi ſermonum ſolennis brevitas pateretur. Aeque alienum a noſtro conſilio foret, morbos omnes enumerare, in quibus aquae frigidae uſum ſcriptores multis laudibus proſequuntur; vel ad auctores provocare, ut vim ejus in ſingulis morbis vincendis, exponam. Et praeter hoc aeque etiam inutile.

ADEO longe lateque patet, aquae frigidae corpori circumfuſae utilitas, ſive in arcendis, ſeu ſanandis morbis, ut ſingula diſcendi cupidos

pidos ad libros relegandos duxerim, ipſe ad propoſitum adgreſſurus.

Duplex autem id eſt.

I. Principio hujus remedii rationem attingam.

II. Post hoc nonnullos ex morbis inſignioribus memorabo, quibus laborantes homines, aqua frigida perfuſi, ſanitatem recuperarunt.

Quod ſi veram hujus remedii rationem aſſecutus fuero, ut mea opinio modeſte interponatur, verum requirenti plus boni attulero, quam ſi mille ſcriptorum immenſa volumina perſcrutatus, univerſos morbos, in quibus adhibita aqua frigida fuit, ordine longo explicaviſſem.

Prius autem quam hoc aggrediar, neceſſe habebo, de aquarum genere eligendo, quoque modo uti iis conveniat, pauca proponere.

Quod ad delectum aquarum attinet, quoniam tota earum vis in ſola frigiditate poſita eſt, ut poſt modo oſtendam; commixtae aliis particulis, qualeſcunque hae ſint, nullam

nullam inde proprietatem accipiunt, niſi quod particulis gravidae magis denſantur *.

Atque hinc fit, ut aqua marina plus valeat, quam quaevis alia eadem frigiditate praedita. Etenim illa magis denſata facit, ut major quoque particularum numerus ſummo corpori incumbat.

Modus autem, quo uti aqua conveniat, duplex eſt. Vel enim totum corpus ea perfunditur; vel pars aliqua tantummodo in aquam demitti, aut interdum ex alto cadenti ſubmitti ſolet. Nec inter ſe differunt hi modi, praeterquam quod plus minuſve efficere videntur, prout aqua majus minuſve ſummi corporis ſpatium occupavit.

Hoc in loco monendus eſt lecturus, me per totum hunc ſermonem de aqua totum corpus perfundente fere dicturum eſſe; de altero ejus adhibendi modo taciturum, niſi ſi quando opus fuerit, hunc quoque per occaſionem memorare: Quod ſi fuerit, cau-

tis

* Neque perpetua tamen eſt haec lex, ſiquidem Martinius Medicus, vim corporum, qua calor aut frigus aliis injicitur, non ſemper pro ratione denſitatis eſſe, oſtendit. Sed cum hoc parum ad noſtram rem faciat, ommittendum cenſui.

tis verbis notabo, et priori illi aperte diſtinguam.

Nunc quod ſupra pollicitus ſum proſequor, ſequentem ordinem ſervaturus.

I. Quod ad primam diviſionem attinet.

1. Principio, quid in corpore noſtro ſenſibus manifeſtum efficiat frigida lavatio, inquiram.

2. Deinde, principia animantis propria, Οικονομιας vulgo dicta, quae maxime efficiunt, ut agere in corpus aqua poſſit, evolvere;

3. Postremo, aquae frigidae veri actionis modi, rationem reddere conabor.

II. Quod ad alteram.

1. Unum vel alterum corporis habitum, qui hoc remedium deſiderare videbitur, exponam.

2. Post aliquos morbos ſigillatim enumerabo.

Ab aqua frigida quae in corpore humano manifeſtò fiunt, haec ſunt.

1. In eam ſatis frigidam demiſſus homo, concuſſum et conſtrictionem per totius corporis

poris ſumma vehementem ſentiet. Mox aqua emergens, horrorem et rigoris plus minuſve percipiet. Quos brevi excipiunt, calor cum rubedine cutis, pulſus magnus, plenus et citus, robur et vigor omnium motuum, denique cum hilaritate animi ſerenitas. Quod ſi idem hunc aquae uſum, per longius temporis ſpatium, ſaepius repetere aſſueverit, corporis robur augebitur, firmitas et durities muſculis, quae ante non fuerunt, accedent: Poſtremo omnia officia melius peragentur. Quae bona autem hanc conſuetudinem ſequantur, non eſt ut aliis verbis depingere laborem, quam quae ex Agathino citat Oribasius *.

2. Ut principia illa animantium, in ſecunda hujus diviſionis parte memorata, quae maxime

* Qui hunc brevem vitae curſum ſani et bene valentes perficere cupiunt, aqua frigida lavari ſaepe debent. Cujus utilitatem verbis vix aequare queo. Qua ſe perfundere conſuetos, quamvis ſenio propemodum confectos, corpore tamen conſtanti et compacto, et colore florido comperies; quique virilitatis et tenoris omnino multum prae ſe ferunt. Quinetiam iidem, quae ad appetitus coctioneſque pertinent, ea firma; ſenſuſque plerumque integros et exquiſitos, poſtremo, naturales actiones rite conſtitutas habent.

maxime efficiunt, ut in corpora viva agere frigida aqua queat, evolvam; dandum hoc mihi primum eſt, omnia quae corpus humanum afficiunt, vel in ſolida ſimplicia, vel in humores, vel in ſolida viva, quae HIPPOCRATI τὰ ενορμωντα dicuntur, agere. Quoniam haec tria totum humanum corpus conficiunt.

DE his igitur ſigillatim diſputabo, quorum quaenam aqua frigida afficiat, oſtendam.

IMMORTALI BOERHAAVIO, qui in egregiis ſuis aphoriſmis de cognoſcendis et curandis morbis, tanto ingenii acumine, varias et inter ſe diſcrepantes priorum medicorum ſententias corrigere, et verum ex omnibus eruere tantopere laboravit, ad ſimplicia ſolida plurimos morbos referre, placuit.

HUJUS viri aemuli, cum majori aliorum medicorum parte, eandem hanc doctrinam amplexi ſunt, et corporis actionum robur, omnibus temporibus, a praeſenti harum partium ſtatu, plurimum pendere crediderunt: Eandemque opinionem etiam altius proſequuti, quo modo ſolidorum ſimplicium vel réſolutio

reſolutio vel rigiditas ſciri et ſanari queant, regulas tradiderunt.

Tot tamen virorum, qui hanc doctrinam excoluerunt, et ſua eam auctoritate venerabilem reddiderunt, in ſententiam ire nequeo. Nam, ut noſtram quoque interponam opinionem, ſolidorum ſimplicium ea ratio habenda non fuit, quae in noſtra Pathologia habita eſt. Siquidem, quantum ego didici, nulla adhuc excogitata ratio eſt, qua veriſimile videatur, ſolida ſimplicia tam brevi tempore mutari poſſe, ut horum mutationes, eas, quae ſubitò in corpore noſtro fieri ſolent, efficere perhibeantur. Pro diverſis quidem aetatibus atque hominibus, ſolidorum quoque fibras vel reſolutiores, vel rigidiores fore, nemo non fatebitur; qui in pueris has laxiores, in mediis aetatibus rigidiores, rigidiſſimas in extrema ſenectute, et in variis hominibus eadem aetate, varias eſſe, quotidie videt. Sed inter ea, quibus corpora afficiuntur, nihil video, quare ſit credendum, brevi quolibet temporis ſpatio, has fibras mutari inſignius poſſe. Si ſolam putredinis vim excipias, quae in ſphacelo apparet.

apparet. Praeterea, id quod ex hac opinione fortaſſe ſequitur, robur corporis in quovis hujus motuum peragendo, ſive ſponte fiunt ſive ex voluntate, vix ullo pacto in rigeſcentibus ſolidis ſimplicibus poſitum videtur. Contra, in vi nervorum ad fibras muſculorum delata, ex maxima parte id conſiſtere, veriſimilius eſt. Ideoque ſaepe homines, quibus ſolida ſimplicia flaccida et mollia ſunt, haud parvo tamen corporis robore valere videbis; et e contrario, in ſumma eorundem ſolidorum rigiditate, ſummam ſaepe ineſſe imbecillitatem. Porro, ſi verum ſit, corporis robur brevi mutatum, a ſolidorum ſimplicium oriri mutatione; quî fit ut injectus terror validum hominem ad extremam imbecillitatem redigat; ira ejuſdem robur in immenſum provehat? Quis affirmare auderet, ſimplicium ſolidorum connexus tanto vel arctiores vel ſolutiores factos eſſe? Niſi longiore tempore profecto tanta res effici non potuiſſet. Fatendum quidem eſt, frigus, ut in corpora caetera manifeſto, ita in animantem vivam aliqua ex parte agere, ſimilique modo hanc, quo illa, denſare. Sed calor in

vivis animantibus ſemper generatus, et hoc tempore poſt admotam aquam validius ad ſummum corpus rediens, frigus huic ſoli injectum reſolvet, ut ſimplices fibrae vix eo affici dicantur.

Vetat inſtituti ratio quo minus ad ſingula reſpondeam, quae ii dixerunt, quibus ſolidorum ſimplicium ſtatum breviſſimo tempore poſſe mutari placuit. Sed ex iis quae ſupra dixi, credo, patebit, quae in noſtro corpore efficit frigida lavatio, vix ullo modo fieri poſſe, quod ſolida ſimplicia afficiantur.

De FLUIDIS.

Eandem porro in humores agere etiam minus veriſimile eſt. Quo pacto enim ad humores aqua penetrare poteſt, puncto temporis quo aliquis in ea eſt, ut ibi ſermone dignum aliquid efficiat? Certe in ipſos agere nequit.

Contra objecerunt aliqui, hoc remedium, humores denſando et eorum vapores inhibendo, corpus ſic roborare poſſe. Siquidem,

dem, quo minus ſanguis et ſpiritus, ut aiunt, turgeſcant et rariores fiant, prohibere frigidam lavationem dictitant. Sed, ut omittam, quam hoc loquendi genus ſit abſurdum, quamque hae voces nihil omnino ſignificent, inde certe non ſequitur, hanc rem eo effici, quod humores frigore denſentur. Quoniam cauſa quam poſuerunt, huic rei efficiendae, omnino eſt impar. Frigus quidem ut caeterorum corporum et ſolidas partes et humores manifeſto, ita, ut ſupra dictum eſt, aliqua ex parte etiam in animantibus utraque condenſat. Tamen ut hoc concedam; adeo paulum aliquid humorum aquae frigidae ſubjicitur, ſi id cum univerſis conferas; adeoque brevi homo in eadem eſſe ſolet, ut inde corpus inſigniter denſari poſſe non videatur. Verum denſetur ſane: Mox ſubito et vehementer idem recalefactum, ita raros humores rurſus faciet, ut, ſi quid horum denſatum ante fuit, id nulla ratione ſic manere queat, ſed reſolvi omnino neceſſe ſit.

De SOLIDIS VIVIS.

Frigidam aquam corpori circumfuſam id non afficere, quod vel in ſolida ſimplicia, vel in humores agat, modo demonſtratum eſt. Reſtat igitur, ut omnis ejus vis in ſolida viva convertatur. Quoniam, ut ante dictum eſt, corpus humanum in his tribus totum conſiſtit.

Universa corporis officia, in motus varios et varie perficiendos dividi poſſe, certum eſt. Quorum omnium motuum cauſae, in actione vel ſolidarum partium, vel humorum, vel etiam utrorumque, manifeſtò poſitae ſunt. Verum enim vero, quamvis alterorum utraque auxilio viciſſim egent, ut horum motus illae, illarum hi quaſi mutuo efficere videantur; humores tamen propriâ naturâ inertes ſunt, nec motum ullum excitant, niſi ipſi primùm in motum aliunde conjecti fuerunt.

Contra in ſolidis partibus longe aliter ſe res habet; quarum aliquae vim ſe movendi habent ab humoribus prorſus ſejunctam.

junctam. Unde autem hanc accipiant, neque enim ſibi propriam aut nativam poſſident, poſtmodo dicam. Nec omnia, ſolida quae ſunt, hac vi pollent. Portio tantummodo horum eam propriam vendicant. Solida viva nuncupantur. In quibus ſolis, inter animantem et exanimi aliquid corpore, quicquid intereſt, id omne poſitum conſtat.

Quando igitur ſolida viva tam inſigni vi pollent, ſumma illorum ratio habenda eſt. Etenim ab hac vi proprietates oriuntur; per quas in ſecunda valetudine omnia corporis officia perficiuntur; per eaſdem ſigna et notas morborum edentes, ratio medendi regitur, morborum natura et medicinae vires aeſtimantur, atque, ut haec in corpora agat, efficitur.

Itaque de ſolidis vivis dicturo hic mihi ordo arriſit; ut

A. Primum, quae ſit ſolidorum vivorum ἐνεργειας origo;

B. Deinde, quae ſint eorundem vires;

C. Novissime, ad quas corporis partes eorum actiones pertineant, explicare conarer.

Ad

Ad ſolida viva ſentiendi ſeque movendi vim a nervis derivari, certiſſima experimenta probant: Quibus hoc in loco non eſt opus enumeratis: Siquidem in omni fere libro phyſiologico reperiuntur. Sed haec vis, quam per ſolida viva nervi diſtribuunt, ad ipſos hos ex encephalo permanat. Quaecunque enim ſive rationes, ſive ut Graeca voce utar, hypotheſes contra afferantur; tamen ſenſorium commune, ſeu communem omnium ſenſuum originem, in cerebro poſitum eſſe, omnia experimenta docent.

Haec quaeſtio ad altiorem alteram duceret; ſcilicet, ut inquiram, quid hunc ſenſuum omnium fontem, aut unde ſuppeditet; qualiſve ſit haec animandi vis; ni vererer, ne vano pariter, ac multi alii, labore, naturae et numinis arcana, velut Nili fontem, retro uſque fugientia, fruſtra inſequerer.

Hic magis alia neceſſaria quaeſtio ſuccurrit; ſcilicet, quo modo ſolida viva nervi afficiant, vel qualis ſit haec vis per nervos a communi eorum origine ad fibras motrices tranſmiſſa? Ad hoc, varias hujus rei rationes

potius

potius bellè fictas, quam probè redditas et veras inventas fuiſſe, reſpondeo.

Qui per nervorum vibrationem hanc vim diffundi proponunt, iis, ſi nervos chordarum tenſarum inſtar vibrare volunt, aſſentire non poſſum; cum ipſos nervos molles et laxos admodum, et per molles undique partes patere, videam.

Nec probabilior aliorum oratio eſt, qui nervorum humorem liquori aquae pari tenuitate eſſe conſtituunt; ideoque facile ad ſolida viva eum dimanare.

Verisimilior haec conjectura videtur, quae, nervis quidem fluidum aliquod eſſe, ſed ſubtile et elaſticum, proponit. Siquidem miram iſtam ac ſubitam vim habere id videtur, quam in electricitate ineſſe quotidie experimur; nec ab electricitate diſtare, niſi ſingulari quodam modo a propria nervorum fabrica oriente.

De Solidorum Vivorum Viribus.

Quibus viribus ſolida viva polleant, jam quaerendum eſt; per quas corpora animantium

tium, ab iis, quae inanimum corpus ſortita ſunt, tam inſigniter diſtingui poſſunt. Cujus rei inveſtigatio eo magis neceſſaria eſt, quòd ante hoc tempus ſcriptores, ad vim nerveam et ſolidorum vivorum naturam inquirendam, animos parum adjecerunt. Poſt enim a magno viro Harveio humorum circuitum inventum, ſoli hydraulicae rei in corpore humano medicorum cura omnis impenſa eſt, ad humores ſolos, animos attenderunt. Hi viri corpus noſtrum tanquam machinam hydraulicam poſuerunt, cujus omnes motus, a communibus machinarum legibus, explicare laborarunt. Contra nihil facilius eſt quam demonſtrare, eorum ratiocinationes ex his principiis deductas rariſſime in animantem convenire. Quamvis enim omnes humani corporis actiones mechanice peragi concedimus, tamen communes machinarum leges nulla ratione in hoc convenire queunt. Vires magnetis et electricitatis eſſe mechanicas nemo dubitaverit; et, fluida eorum ſubtilia, quae has vires efficiunt, aliquas facultates habere aliis fluidis communes, nihilo minus certum eſt; Verum alia quoque habent ſui

propria.

propria. Quae quamdiu ignota fuerint, neutrius vires, ex legibus aliorum fluidorum communibus, quiſquam explicabit.

Pari modo fieri poteſt, ut, corporum animantium, omnes motus vere ſint mechanici, quatenus ſubtile fluidum, quod eoſdem efficit, multa, habet cum aliis fluidis, communia; nihilo tamen minus hoc, aliquid, habet, ſui ſolius proprium; cujus natura, quia nobis eſt ignota, ut, qua ratione, fibras animantium in motus ſuos, idem excitet, neſcii quoque ſimus, neceſſe eſt.

Itaque leges aliorum corporum communes, in humanum, tranſlatae, perraro doctiores nos, reddent.

Ut exemplum hujus rei ſumatur; pone me, cordis poteſtatis, ad unguem exactam rationem, iniiſſe, in homine aliquo, qui, quo tempore hoc fit, ſumma animi ſerenitate fruitur. Quanto ſapientior fuero, inventa hac ratione, poſtquam ejuſdem animus turbari affectionibus coepit. Nonne ira concepta, cordis vim vehementer, commovebit, et motum ejuſdem, praeter omnem rationem, mire percitabit? Contra terror injectus, non-

ne, infra rationem initam, aeque mirabliter, idem depreſſum, retundet, omneſque ejus motus tardabit, et debilem vim reddet? Quocirca, ut leges, quibus hae mirae mutationes ſubjiciuntur, a principiis, e legibus aliarum rerum nullo pacto explicabilibus, oriantur, omnino fatendum eſt. "Multa enim in animali machina a communibus legibus mechanicis valde aliena ſunt: Motus magni a parvis cauſis excitati: Celeritates humorum per eas cauſas parum diminutae, a quibus, per receptas leges, eas frangi oportuerat: Motus a cauſis penitus incognitis irrepentes: Motus vehementes a debilibus fibris producti: Decurtationes fibrarum, et quae alia. Non ideo repudiandas leges crediderim, quibus extra corpus animale vires motrices reguntur: Id volo, nunquam transferendas ad noſtras animati corporis machinas, niſi experimentum conſenſerit. Facile enim vel in unico exemplo intelligitur, aquae fluentis conditiones alias eſſe debere in canalibus, qui ſuarum aquarum motui nihil addunt: Alias vero, ſi per canales fluxerint animatos, qui varie et novam

"celeritatem

" celeritatem ſuis humoribus tribuunt; et e " diverſo, eorum progreſſum, contrariis vi- " ribus innatis, inhibent *." Qui rebus hydraulicis operam et ſtudium impenderunt, ii, mutationes humorum ſecretorum et excretorum omnes, a ſtatu ipſorum humorum, vel a proprietatibus ipſius ſanguinis mutatis, oriri duxerunt, ſolidarum partium actioni nihil fere tribuentes. Quippe ſi quid vel ſecretum vel excretum nimis eſt, id, ob nimiam ſanguinis tenuitatem, fere ſemper fieri conjecerunt; contràque vaſa infarciri a nimia ejuſdem denſitate; quam lentorem auctores appellarunt. Quin et bilem acrem, quae in nonnullis morbis per dejectiones elabitur, ad univerſorum humorum acrimoniam, retulerunt. Sed has humorum ſecretorum mutationes, vaſorum ſecernentium mutationibus, naſci poſſe; nec, cum quolibet humorum ſingulari habitu, conjungi, raro reputaverunt. Atqui ita ſe res habet: Id quod rebus illuſtrari in promptu eſt. Medicamentum, vel quidlibet ore manſum, hujus glandulas ſtimulando

* Haller. praef. in element. phyſiol. vol. I.

mulando, largum ſalivae fluxum excitabit. Cibi grati conſpectus idem efficiet. Porro, ſtimulo aliis vaſis ſecernentibus admoto, ſimile aliquid continget. Ad hoc, cerebrum, icto cranio, depreſſum, bilis aeruginoſae ut largior copia rejiciatur, faciet. Poſtremo, quod vaſa a ſanguinis nimia tenacitate infarciri dicunt; hoc, e quovis humorum ſingulari habitu, vel e quavis re in illos agente, raro admodum fieri, veriſimillimum reddetur; ſi alias hujus rei cauſas, non modo probabiliores, ſed et evidentiores, invenire potuero. Hominum nimio vinorum ardentium uſui deditorum, cadaveribus inciſis, infarcta hepata saepiſſime comperta ſunt. Hoc illi, ad ſuum lentorem, ſive ad ſanguinem in vaſis hepaticis, per ſupra dictos liquores, coeuntem, referre conſueverunt. Verum ut praeteream, quam non ſit veriſimile, alcohol id efficere potuiſſe; praeſertim, cum, ut hoc dilutiſſimum hepatis vaſa ingrediatur, neceſſe ſit; ipſo hoc tempore, Turcorum, qui opium pariter immodice, ac nos vinorum genera, deglutiunt, hepata pari quoque modo

do affici ſolere, compertum eſt. Utrumque autem, et alcohol et opium, inſigni narcotica facultate praeditum, videmus. Unde manifeſto indicatur, non liquorum denſanti, ſed ſoporiferae illi vi, effectum ſupra memoratum deberi. Atque, hanc vim narcoticam, nullo modo humores, ſed ſolida viva vaſorum hepatis ſecernentium, afficere, praeceptoris noſtri WHYTTII experimenta confirmant: Scilicet opium, vim nerveam per ſolida viva diffuſam ſtatim arripiendo, agere; idque poſtquam ei omnis in humores agendi poteſtas eſt adempta.

HUC accedit, quod etiam manifeſtius evincet, abſque ulla humorum affectione ſingulari, infarciri vaſa poſſe. Quippe complures ſunt homines, qui, poſt aſſumptos piſces, continuo inſignem ardorem et rubedinem in facie perſentiunt; cujus cutis, ſaepe maculis rubris, vel exanthematibus, inſuper effloreſcit; quae mox ſubito omnia evaneſcunt. Atque eadem res haud raro ex alia cauſa fit, quam modo memoratâ. Quam nemo certe, ad humorum mutationes aliquas,

quas, referendam contendat. Cauſa vero evidens in vi nervea conſtat: Eventum e conſenſu ſequitur, qui ſtomacho cum cute intercedit. Unde fit, ut illius affectus ad hanc tranſmiſſi, in ejus vaſculis ſingulare hoc motûs genus, excitent; qui proinde maculas et exanthemata, quae dicta ſunt, gignere queat.

Verum enim vero Pathologia e ratione nervorum deducta, etiam hoc tempore, tantummodo quaſi illuceſcere, jure dicatur: Ut inſequi altius hanc doctrinam, ne in tenebris ſolus errem, cupienti non liceat.

Sed, ut nullius rei ad notitiam, niſi per proprietates ejus, pervenire quimus, ita, ut de ſolidis vivis aliquid rationi conveniens dicatur, horum proprietates, quantum percipi poſſint, prius perſcrutandae videntur.

Atque omnium ſane prope ſolus Gaubius eſt, a quo ulla ex parte adjuvari poſſum. Hic maximi Boerhaavii diſcipulus, praeclaro et ipſe ingenio vir, in eximio ſuo opere, qui, Inſtitutiones Pathologiae medicinales, inſcribitur, de ſolidi vivi morbis, ſeparatim

ſeparatim quodam in loco, bene et perite, diſputavit. Tamen multa deſunt, ad eorum morbos rite intelligendos, neceſſaria. Reque ipſa unam tantummodo in ſolidis vivis proprietatem conſtituit; quam ille ſenſilitatem dixit. Quaque nimium vel aucta vel imminuta, fieri morbos judicavit. Irritabilitatem illam, hunc torporem, haud inepte nuncupat.

At praeter hoc, aliud quoque ſolidorum vivorum proprium eſſe, nec ipſa ſenſilitate minus inſigne, compertum eſt; ſcilicet ſe movendi facultas, vel potius robur iis inſitum. Hoc, ubi nimium eſt, et juſto majus, auctum robur; ſi deficit, ατονια, dici poteſt.

Gaubius, duas quidem ſolidis his facultates, ſentiendi ſeque movendi, tribuit. Sed auctum robur et irritabilitatem nullâ notâ certiore inter ſe diſtinxit. Nihil tamen certius eſt, quam diverſiſſimas has res eſſe. Id quod duplici hoc exemplo illuſtrabo. Morbo, quem Graeci μανιην, nos furorem dicimus, laborantes, ſaepe adeo non irritabiles ſunt,

ſunt, ut, frigus, fatigationem, medicinae quavis copia aſſumptae vim, pati, vixque ſentire queant: Cum interea, unicuique eorundem hominum actioni, inſigne atque etiam incredibile robur, accreviſſe cernatur. Contra, puellas hyſtericas, ut nemini non notum eſt, ex ſola harum corporum irritabilitate, leviſſimum quidque, in motus inſignes excitat.

Duplex igitur eſt ſolido vivo proprietas, utraque et naturâ et effectis mirabilis; utraque in vi nervea evidenter conſiſtens.

Reliquum eſt, ut quas corporis partes ſolida viva teneant, oſtendam. Cujus rei notitia morbos, quibus hoc remedium ſit aptum, faciliores dijudicatu reddet.

C. Vim nerveam per has patere partes affirmare audeam.

α Principio, per omnia ex voluntate moventia organa:

β Deinde, per canalem alimentarium:

γ Porro, per arterias capillares dictas:

δ Tum, per cor et pulmones:

ε Quinetiam, per vaſa ſecernentia et excernentia:

ζ Postremo,

ζ Postremo, per vaſa lymphatica.

Ex hac ſextuplici diviſione, de prioribus tribus, nulla inter Phyſiologos mota eſt controverſia. Sed et eandem nervorum vim, ad poſteriora totidem, et alia quoque vaſa, permanare, acerrimo ingenio vir praeceptor noſter Whytius, cum magno Hallero, experimentis claris, probarunt.

Solum hoc ambigitur, eademne vis ad arterias etiam majores perveniat, an non: Quam quaeſtionem, ſiquidem, ut aiunt, adhuc ſub judice lis eſt, nec ad rem noſtram multum utique facit, ſimul, quia vereor, ne longior juſto hic ſermo legentibus videatur, in medio relinquendam cenſui.

Ad tertium, quod propoſui, nunc demum procedo, ſcilicet, ut, quid vere agat frigida lavatio, quoque modo, inquiram. Prius vero, quam hoc faciam, neceſſe habeo, legem quandam corporis, interpretari. Eſt autem haec, ſolidorum vivorum inter ſe mutuus conſenſus. Cujus quae ſit vera cauſa, inter phyſiologos nondum convenit: Dum alii, iique graviſſimi, ſcriptores, e commu-

ni nervorum origine; alii aliunde, eam repetunt.

Hic conſenſus latiſſime per corpus noſtrum gliſſat. Corporis vero partium, aliae in omnibus, aliae tantum in certis quibuſdam hominibus, conſentiunt.

Hujus in corporis partibus conſenſûs, pauca exempla nobis capienda ſunt; e quibus, ſpero, intelligi poterit, quî fiat, ut aqua frigida, corpori ſummo circumfuſa, tantopere id afficiat, ut nulla interior pars, ut ut remota, ab ejus vi intacta relinquatur.

Nulla noſtri corporis pars, cum reliquis, latius, quam cutis, conſentit. Haec autem vel ipſa, vel, interveniente alia parte, cum univerſis, manifeſto.

Primum ipſa cutis cum ventriculo conſentit. Etenim, quibuſdam hominibus, poſt aſſumptos piſces, et alia nonnulla ciborum genera, calore et rubedine, cutis perfunditur: Maximeque vultus ſic afficitur, qui quidem, maculis vel exanthematibus, perſaepe inſuper effloreſcit.

Doctissimus Van Suetonius quendam hominem memorat, cujus vultus, poſt aſſumptum

aſſumptum oculorum cancrorum paulum aliquid, efflorefcere ſolitus eſt; rejectoque per vomitum, quod aſſumptum eſt, ad juſtum colorem et priſtinum ſtatum, continuo idem redire.

Eodem pertinet, quod noſter Sydenhamus obſervavit; anno 1665 et 1666, peſtilentiali febre laborantium, plurimos, adeo diris et perpetuis vomitibus, vexatos eſſe, ut ne medicamenta quidem neceſſaria ventriculo retinere poſſent. Quae ventriculi agitationes, e ſpaſmodica cutis conſtrictione, manifeſto oriebantur. Siquidem ille, his vomitibus, tum demum occurrere potuit, cum aegrotos ſtragulis obruiſſet, et, largiore ſudore expreſſo, cutis conſtrictionem ſolviſſet, et hinc ortum, per cutis cum ſtomacho conſenſum, affectum ſuſtuliſſet, vomituſque, ab eodem hoc affectu, excitatos compeſcuiſſet.

Porro, cum pulmonibus, cum inteſtinis, et forſitan etiam, cum renibus, cutem quoque conſentire, quia notum omnibus eſt, praetereundum puto.

Postremo cuti inſita, vel potius innata, vis eſt, alias quoque corporis partes, alia aliqua parte

parte interpoſita, afficiendi: Ventriculum, ut modo dictum eſt, nullâ interpoſitâ, proximo conſenſu pertingit.

Ventriculo, cum omnibus aliis humani corporis locis, conſenſus eſt communis. Quod ſi, hujus perutilis organi fibris, ſuum robur et tenſio debita, conſtant, univerſi corporis ſolida viva firma erunt, et vigebunt. Contra, ſi eaedem fibrae imbecillae ſunt, tenſioque earum, cibo negato, vel ex alia quavis re, defecit, mirum in modum, univerſum corpus langueſcit, imbecilliuſque reddetur. Homo, qui, certa quavis quotidie hora, vini cyathum aſſumere conſuevit, ſi quo die, eadem hac hora praeterita, vinum tamen non aſſumpſit, langueſcet, et toto corpore imbecillus erit, et omnibus hujus, pariter et animi, actionibus prope ineptus fiet. Idem rurſus ſi, dum ita ſe habet, vinum ſolitum capit; corporis et animi, quae ante fuerunt, vires redibunt. Ergo, per ventriculum, cum omnibus corporis locis, cutis conſentit. Porro, ſi aliam aliquam partem ipſa proximo conſenſu attingit, per hanc reliquae in conſenſum trahentur.

Ad

Ad hoc, praeter hunc conſenſum, inter varias corporis partes, mutuum; alius videtur etiam magis univerſalis. Quo fit, ut, aliqua parte inſigniter affecta, nullo diſcrimine, univerſa ſolida viva afficiantur. Id quod ſic illuſtare conabor. Si cui averſo, ren, nec opinatò, gladiolo, forte percuſſus eſt, ſtatim ſe homo erigit, totum corpus commovetur. Diverſum hoc eſt a conſenſu ſupra dicto; atque fieri poteſt, ut per id aquae frigus quoque agat. Idem paulo poſt vomitibus concutietur. Quod quidem, a conſenſu renem inter et ventriculum, oritur; et, ad rationem de eodem jam ante explicatam, referendum eſt.

Nunc demum ad ea aggrediar, quae in humanum corpus frigida lavatio agat, vel, verum ejus agendi modum exponere, conabor.

Siquidem corporis actiones a ſolidis vivis oriuntur, eaſque frigida aqua roborat, ut, ſolidorum vivorum contractiones excitando, aqua hoc faciat, neceſſe eſt. Cumque hae, a nervea vi influente, pendeant, actionem frigidae aquae tum demum explicare potero,

ſi,

ſi, quo modo nerveae poteſtatis majorem ea fluxum concitet, prius explanavero. Sed prius, quam hoc fiat, oeconomiae, ſive animantis corporis, legum nonnullarum adhuc ignotarum notitia eſſet neceſſaria. Quae leges, quamvis ignorantur, ſi nonnulla ab iis effecta inveſtigavero, hanc rem fortaſſe aliqua ex parte illuſtrabo.

Quantum igitur ex inductione, ut logici aiunt, colligi utique queat, manifeſtò patet, eſſe hanc legem in corpore animantis conſtitutam; ſcilicet, ut ſolida viva, ſimul ac ab aliqua re nocente, et iis interitum minitante, irritantur, ilico, ope facultatis ſuae motricis, contra nitantur, et vim inſtantem totis viribus repellant. In qua quidem ſolidorum horum mira facultate, vitae et ſanitatis omne praeſidium poſitum eſt. Hinc motus omnes αὐτοματικοὶ profluunt, atque, ex eodem quaſi fonte, morborum notarum plurimae et praecipuae, erumpunt. Per eandem legem ſtat, ut, quaecunque res, corpori humano admotae, ad hujus vim nerveam interimendam, pertinent, earundem ſtimulus, eodem tempore, fortiſſimus

excitatus,

excitatus, hanc vim vehementius, excitet. Atque hinc ſane lavationis frigidae agendi modus melius intelligetur. Etenim aqua frigida corpori admota, vi nervorum, in numeroſis cutis vaſis, extitium minitatur; mox, amota aqua, in eadem vaſcula, vis nervea major, quam ante, influet, ipſaque vaſcula vehementiſſime contrahentur. Porro eadem vis largior, per univerſa ſolida viva ubique, diffundetur. Et prae caeteris, aucta hac vi, cordis motus citabitur, ipſum crebrius et majori impetu ſe contrahet; prout vaſcula cutis capillaria magis conſtricta fuerunt. Quod naturae ſalutiferum conamen cutis ſolvet conſtrictionem, quae aliter in morbum verteretur, atque, diutius permanens, ſpaſmus, qui dicitur, fieret.

Jamque frigidae aquae effecta, quae in morbum tendunt, ſolvuntur; quae vero ad ſalutem ſunt, tantum ea manent. Facultatis nerveae fluxus, per omnes corporis animatas partes, augetur. Solidis vivis omnibus, vis ſe contrahendi major conciliabitur. Poſtremo humani corporis officia omnia perfectius fient. Atque haec omnia, in ſtatu

poteſtatis

poteſtatis nerveae in ſolidis vivis, poſita ſunt.

ITAQUE aquae frigidae agendi modum, qua licuit, explicare conatus, ad alteram propoſiti diviſionem progredior; et morbos, quibus aquae frigus aptum eſt, attingam.

II. SIQUIDEM agit frigida aqua, ubi corpus ea perfuſum eſt, nervae poteſtatis in ſolida viva fluxum excitando; ſi recte alicui adhibetur, ut utiliſſima ſit, neceſſe eſt.

1. DUPLEX corporis habitus eſt, unde duplex quoque morborum genus naſcitur: Primum omnes morbos comprehendit, qui a deficiente nervorum vi orti ſunt; alterum omnes, qui, etiam ſi a deficiente hac vi non orti ſunt, eâdem liberius excitatâ, levari tamen poſſunt.

2. JAMQUE reſtat, ut ad ſecundam hujus diviſionis partem tranſeam; et aliquos morbos ſigillatim enumerem, ubi frigidae aquae uſus requiritur. Ordinemque prius in I. 2. C. α. β. γ. δ. ϵ. ζ. notatum, quod ad partes corporis et ſedes morborum attinet, ſervabo; adjecto, a quo nervorum vis univerſorum

verſorum oritur, cerebro; unde principium dicendi fiat.

PRIMUS meditanti occurrit animi torpor, ſeu ineptus ille ad ſua officia fungenda. Qui morbus, etenim morbus jure habendus eſt, languorem ex ardente coelo corpori ſuperve-nientem, fere ſequitur. Sic affectum ali-quem, aqua frigida ſe perfundere, utiliſſimum eſt. Utpote cum, internorum ſenſuum orga-na, cum ſolidis vivis, mirè conſentiant, viſ-que nervea, in illas partes liberius influens, alacrem et vividum fere animum, reddat; uti unuſquiſque in ſe ipſo experiri poteſt.

LYPOTHYMIA finitur, actionum vitae et animanti propriarum, ceſſatio. Notumque omnibus eſt, homines hoc morbo preſſos, aquâ frigidâ vultui, aut aliae alicui corporis parti, infuſâ, poſſe ſanari. Quo facto, poteſ-tatis nerveae fluxus in omnia organa revo-cabitur.

PARALYSIS, ex ſenſilitatis minimo quaſi gradu, donec ad ſummum ſenſuum ac motuum defectum aſcenderit, in deficiente nervorum vi, omnis conſiſtit. Ideoque, ut frigida a-qua, hac vi ſuſcitatâ, morbum hunc fuget,

et, organa ſupra in I. 2. C. α. memorata, ad idoneos motus, reſtituat, neceſſe eſt. Ut enim vis ardoris, ſolidorum vivorum atoniam, creat, quam illorum laxitatem dicunt, ſic frigus contra, robur iiſdem, reſtituet. Itaque homines, ſub ardente coelo habitantes, atoniaque ſupra dicta affecti, aqua frigida perfuſi, exercitationibus etiam iis aptiſſimi redduntur, ubi ſummo corporis robore opus eſt; eodem coeli ardore, quo prius pigri adeo facti ſunt, nihilo minus manente. Ad hunc finem ſpectantes plurimas res, in libro, qui ψυχρολουσια inſcribitur, Floyerus memoravit: Plurimos homines prorſus claudos, neque ſuos artus omnino movere valentes, frigida aqua, qua ſe perfuderant, reductos ad ſanitatem eſſe. Unde diſci poteſt, quid valeat haec medicina in paralyſi cujuſlibet muſculi unius, vel cujuſdam muſculorum ordinis, perſanandâ. Idem hic vir, ſequentes morbos ab eadem ſanatos, teſtatur:

Surditatem; cujus, ni fallor, origo, in muſculis auris internae paralytice affectis, latuit.

Oris

Oris diſtortionem, a paralyſi nonnullos ex ejus muſculis afficiente, ortam;

Urinae incontinentiam, a ſphinctere veſicae paralyticè affecto;

Denique, Ἀφωνίαν, quae Graece dicitur, perfectam; ut ex epiſtola quadam, quam Floyero ſcripſit Baynardus, diſcimus. In qua hic, cuidam puellae, frigida aqua, per quatuordecem dierum ſpatium, lavatae, aphoniam continuo ſanatam, affirmat.

Plurima praeterea mala, hujus medicinae uſu, ſanata enumerare, poſſem; ni vererer, ne longior eſſem, quam pro hujuſmodi opuſculi ratione, futurus.

Choream Sancti Viti Sydenhamus optime depinxit. Quam, quoniam in movendi organis ſedem defixit, ex nervis affectis naſci, manifeſtum eſt. Et quaecunque ſit cauſa hunc morbum efficiens, ex indiciis, quibus ſe oſtendere ſolet, apparet, vim nerveam, frigida aqua excitatam, ſanare eum poſſe.

Appetitus cibi deficiens I. 2. C. 6. tot rebus et cauſis naſci ſolet, ut, hoc in morbo, ſaepe inutilis ſit frigida lavatio. Verum cum ventriculi

ventriculi officia, a ſtatu nerveae poteſtatis, in illius tunica muſculari, diffuſae, ut plurimum, pendeant; fiet, ut ventriculi fibrarum muſcularium atonia vel torpor, ſaepe concoctionem et cibi deſiderium, hebetent. Quod ſi haec morbi fuit origo, ante explicatae rationes, quam utilis eſſe aqua frigida poſſit, oſtendent.

Verum, ſumma cura et obſervatione medici, opus eſt, ut morbi cauſam exploratam habeat. Si atonia fibrarum ſtomachi, proinde totum corpus male habens, morbum fecit, uti, in ſummo coeli aeſtu, ſaepe fieri ſolet; quin frigida lavatio profutura ſit, dubium quidem non eſt. Sed et aliae cauſae occurrere poſſunt, ut alia quoque medicina utenda ſit.

Alvum adſtringere poſſunt, vel atonia fibrarum inteſtinorum muſcularium, vel deficiens illius ſtimulus, vel etiam earundem fibrarum inſenſilitas. Quodcunque vero horum morbum effecerit, idonea in primis erit frigida lavatio; cujus ſtimulus fibras inteſtinorum ſenſiles ita excitat, ut, quod reddendum eſt, facilius alvus reddat.

Apta

Apta quoque erit omnibus inteſtinorum morbis ſpaſmodicis, ex atonia tunicae ejus muſcularis, ortis; cujuſmodi ſunt colicae nonnullae, maxime, quas fumi ſaturnini fecerunt. Notum etenim eſt, morbum volvulum dictum, colicarum diriſſimam, ab aqua frigida, abdomini ſubitò aſperſa, vel ſolvi, vel ſaltem levari poſſe; idque fieri, ſpaſmodica inteſtinorum ſtrictura ſublata.

Qui ſequitur, morbus, non ad unamquamvis partium ſupra I. 2. C. memoratarum, ſed ad omnes α. ϐ. γ. δ. ε. ζ. referendus eſt.

Floyerus et Baynardus, plurimas febres intermittentes, aquae frigidae uſu, feliciter eſſe ſanatas, aiunt. At quiſnam ejus agendi modus eſt? Hic Boerhaaviani aphoriſmi 756. mihi in mentem venit: Cujus haec ſunt verba: "Adeoque, quum ordo "hic ſemper in febre intermittente obtineat, "videtur is, qui primum tempus et primam "cauſam ſuperare poteſt, etiam totum illum "paroxiſmum poſſe." Itaque hunc morbum tollit frigida lavatio, primam cauſam tollendo. Siquidem igitur, ut ante dictum eſt, in ſolida viva tantummodo, hujus aquae

frigus

frigus, agit, annon hinc veriſimillimum eſt, hujuſmodi febrem, ſedem in ſolis vivis ſolidis, tenere, nec ullo modo, cum quolibet humorum ſingulari ſtatu, conjungi ? Quin et experientia clari viri Huxhami, eandem in his febribus aquae frigidae utilitatem, quoque confirmat. Quippe qui anno 1728, menſe Maio, intermittentibus vernis laborantes, hoc remedio, probe ſanavit.

Harisius medicus, qui de morbis infantium ex profeſſo ſcripſit, et poſt hunc omnes fere, qui in uſu medendi verſati ſunt, infantium morbos prope omnes, acido in ventriculo dominante, naſci crediderunt. Hanc ego rem ex omni parte non inficior ; quanquam adoleſcens, cui ingenium non deeſt, quique, in his ſcholis, titulo Medicinae Doctoris, ſuperiore anno, honeſtatus eſt, plurimis argumentis eviciſſe videtur ; acidum, quod infantium ventriculis adeo moleſtum eſt, nulla ratione morbum efficere, ſed tantummodo, cum eo jam effecto, una ſe oſtendere, et ejus notarum, vel, ut ipſe ait, ſymptomatum, unum eſſe. I. 2. C. α. β. γ. δ. ζ.

Mor-

Morbum autem ipſum primo facit ſolidorum vivorum reſolutio illa, vel imbecillitas, quae, in primis animantium aetatibus, ita ſe inſigniter oſtendit; quaeque poſt etiam accedere ſolet, ſi corpus praeter conſuetudinem parum eſt exercitum; ſive medicina aliqua, vel nimiis potionibus, vel inepte et temere, exhibita eſt; vel denique, ubi in iis, quae non naturalia dicuntur, aliquid vitii ineſſe coepit.

Prae caeteris ventriculus, cujus eſt officium, ita regere naturalem cibi fermentationem, ne magis, quam par eſt, coaſceſcat, hoc potiſſimum tempore, in partem univerſi corporis imbecillitatis veniens, huic ſuo muneri jam fungendo, omnino impar factus eſt. Ideoque, gradatim ad ſtatum acidiorem, quam pro bona valetudine, cibus vergens, acidum hoc in ventriculo infantium gignit; ad quod, morborum maximam partem tenellis his corporibus infeſtorum, medici retulerunt.

Quocirca, ſi morbi fere omnes, teneram puerorum aetatem infeſtantes, atonia ſolidorum vivorum, naſcuntur; ut omnibus levandis aptiſſima ſit noſtra haec medicina,

unuſquiſque

unuſquiſque fatebitur; qui, vires ejus, et agendi modum, non ignorat, aut, ipſi experientiae credendum, judicat.

In morbo rachitide, ita afficiuntur vaſcula perioſtii, et cartilaginum, quae, in vera mox oſſa, abitura ſunt, ut, materiae oſſeae ſecernendae, inepta reddantur. Hoc autem vaſorum vitium, ex imbecillitate, vel atonia ſolidorum vivorum, oritur; ut, ex mira flacciditate, et imbecillitate, hujus morbi perpetuis comitibus, manifeſto apparet.

Itaque, ut huic morbo medeatur aliquis, optimam eſſe comperiet conſuetudinem, infantes frigida aqua totos, immergendi. Cui, ſi per longius aliquid temporis ſpatium, aſſueverint, firmiora eſſe et quaſi dureſcere, eorum parva corpora, incipient.

Observat Floyerus, rachitidem in Anglia, eo primum tempore, apparuiſſe, quo infantes, aqua frigida immergi, primum deſierunt.

Veneri aliquem ineptum reddunt, cum alia, quae ad noſtram rem parum attinent, tum veſicularum, ſeminales quae dicuntur, oſcula reſoluta; vel quaedam in vaſis, et

muſculis,

muſculis, qui, ad penem erigendam, operam conferunt, debilitas. Si reſoluta veſicularum oſcula ſunt, ſemen tenere, nequibunt, quin jugiter per ea diffluat; ſi debilitate affecta vaſa ſunt, in corporibus cavernoſis, et ſpongioſo, ſanguinis ſatis non cumulabitur, ut erigatur penis; ubi in muſculis vitium eſt, hi in uterum ſemen jaculari non valebunt.

Quibus malis laboranti alicui, quam aquae frigus conveniat, ex ante redditis rationibus, colligi poteſt. Atque inſignis ejus in hoc morbo utilitas, a graviſſimis viris, non confirmata non eſt. Floyerus et Baynardus, plurimis temporibus, ejus uſum profuiſſe, et, inter alia, memorabile inprimis hoc, teſtantur; hominem quendam generoſum, qui, ex nimio Veneris et Bacchi uſu, per quatuor annos, pene ne ſemel quidem erecta, vitam traxerat, frigida aqua corpori quotidie circumfuſa, intra quatuordecem dierum ſpatium, ſanum evaſiſſe.

Ad eundem hunc morbum, referendum videtur, humoris mucoſi, ſtillicidium illud, gonorrhoeam virulentam, ſaepe excipiens, vel, ex aliis etiam cauſis, irrepens. E flacciditate,

et reſolutione glandularum proſtatarum, et aliarum urethrae mucoſarum, oriri hoc videtur; cui nihil aptius medebitur, quam aqua frigida, ſi quis ea ſe perfundere aſſueverit.

Postremo, ſanguinis fluxus leviores, eadem cohibet, ut notum omnibus eſt. Agit autem evidenter, vaſcula, unde ille effluit, ita coſtringendo, ut exitu eum penitus prohibeat, vel, ejuſdem fluxum moderantiorem, efficiat, atque inde lympha coeat, et, ſanguinem emittentium vaſorum ora, obturentur.

Jamque, huic ſermoni, quanquam inchoatum potius, quam abſolutum, opus videatur, finis tamen imponendus eſt. Graviſſimis autem viris, quibus docentibus, futurae ſcientiae quaſi fundamentum jeci, ob utiliſſima praecepta, et ſtrenuam in docendo curam, ſummum, quod habeo, gratum animum, reddo. Et, ſi difficilia auſus, parum perficere valuerim, ut juveni, ut tyroni, denique ſuo, hoc, mihi, condonent, oro.

F I N I S.